

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

7 באפריל 2009

בדיקת מספר ההרוגים הפלסטינים במבצע "עופרת יצוקה" העלתה, כי רובם הגדול היו נושאי נשק, פעילי טרור ואנשי מנגנוני הביטחון המעורבים בלחימה נגד צה"ל. חמאס ושאר ארגוני הטרור ממשיכים במדיניות ההסתרה של מספר הנפגעים בקרבתם, ומנסים להכלילם במניין האזרחים שנהרגו, כמרכיב מרכזי בתעמולה נגד ישראל

1. עפ"י בדיקה שנעשתה באגף המודיעין בצה"ל, ואשר ממצאיה פורסמו ע"י דובר צה"ל, נהרגו במהלך מבצע "עופרת יצוקה" 1,166 פלסטינים. 709 מההרוגים (רובם הגדול) השתייכו לגורמי טרור, קרי - משויכים לחמאס, הג'יהאד האסלאמי בפלסטין וארגוני הטרור האחרים. 295 הרוגים היו אזרחים, בלתי מעורבים בלחימה, ובתוכם נשים וילדים. זהותם ומידת מעורבותם בלחימה של 162 הרוגים פלסטינים (כולם גברים) אינה ברורה (26 במרס 2009, אתר האינטרנט של דובר צה"ל).

2. 609 מתוך 709 נושאי הנשק, שנהרגו במהלך המבצע, הנם פעילי טרור בחמאס ופעילי מנגנוני הביטחון הכפופים לממשל חמאס. במקרים רבים פעילי מנגנוני הביטחון משרתים גם בזרוע הצבאית: ממשל חמאס פרסם רשימה של 232 אנשי מנגנוני ביטחון הפנים, שנהרגו בעת מבצע "עופרת יצוקה", אולם בדיקה העלתה כי רבים מהם שימשו במקביל כמפקדים וכפעילים מבצעיים בזרוע הצבאית של חמאס¹. בנוסף לכך, נהרגו כ-100 פעילים של הג'יהאד האסלאמי בפלסטין וארגוני טרור אחרים הפועלים ברצועת עזה, שנלחמו נגד צה"ל לצד חמאס.

3. ממצאי הבדיקה העלו כאמור כי במהלך מבצע "עופרת יצוקה" נהרגו 295 אזרחים בלתי מעורבים בלחימה ובהם 89 הרוגים מתחת לגיל 16 ו-49 נשים (אתר דובר צה"ל). הסיבה הבסיסית לנפגעים בקרב האוכלוסייה האזרחית היא,

¹ פרוט ראו לקט מידע: "עדויות רבות מצביעות על כך שבמהלך מבצע "עופרת יצוקה", וגם בשגרה, שימשו אנשי מנגנוני הביטחון הפנים של חמאס כמפקדים וכפעילים מבצעיים בזרוע הצבאית של חמאס (גדודי עז אלדין אלקסאם); טענת תעמולת חמאס, כי מערך ביטחון הפנים ברצועה הנו אזרחי לכל דבר נעדרת אפוא כל בסיס עובדתי" (25 במרס 2009).

שחמאס בחר למקם את תשתיותיו הצבאיות ולהלחם נגד צה"ל בשטח צפוף אוכלוסין, תוך שהוא ושאר ארגוני הטרור עושים שימוש נרחב באזרחים כ"מגן אנושי" (למשל: ירי מתוך בתי מגורים ומוסדות ציבור או מסביבתם; אחסון אמצעי לחימה בבתי מגורים ובמוסדות ציבור; מלכוד מבנים אזרחיים, כולל בית ספר; פעילות מקרב קבוצות אזרחים, כולל קבוצות ילדים, היטמעות של מחבלים לבושי בגדים אזרחיים בקרב האוכלוסייה).²

המדיניות התקשורתית של חמאס: הסתרת הנפגעים בשורותיה והעצמת הפגיעה בקרב אזרחים

4. במהלך מבצע "עופרת יצוקה" אימצה חמאס מדיניות של הסתרת הפגיעות של צה"ל בפעיליה. מדיניות זו נועדה למנוע פגיעה במורל ולאשש את המסר ההסברתי (הכוזב), לפיו ישראל מכוונת את פעולותיה הצבאיות נגד תושבי רצועת עזה, ופוגעת בכוונה תחילה באזרחים. במסגרת מדיניות זו הועברה לכלל הגולשים בפורום PALDF של חמאס (הפורום המרכזי של התנועה) הנחייה האומרת כי בהתאם למדיניות ארגוני הטרור ברצועת עזה ("ההתנגדות הג'האדית") חל איסור לפרסם תמונות, שמות או פרטים על הרוגי "ההתנגדות" ופצועיה עד לסיום "התוקפנות הישראלית" ברצועה³ (נוסח ההנחיה ראה נספח). כחלק ממדיניות ההסתרה של חמאס עלו עדויות על קבורה לא רשמית (לעיתים חשאית) ומאולתרת במהלך ימי הלחימה.

5. מדיניות הסתרת המספר האמיתי של הנפגעים בקרב פעילי הטרור ופרסום בתקשורת של נתונים כוזבים אודות מספר ההרוגים בקרב האזרחים, נמשכה גם לאחר מבצע "עופרת יצוקה". יצירת מצג השווא התעמולתי של הרג המוני ברצועה ("השוואה" של רצועת עזה כפי שטענה התעמולה הפרו-חמאסית) והפחתת או הסתרת עוצמת הפגיעה בתשתיות הצבאיות של חמאס ובפעיליה הצבאיים, השתלבו היטב במיתוס הניצחון, שחמאס שוקדת לבנות מאז תום הלחימה.

6. חמאס, השולטת על המסר ההסברתי היוצא מהרצועה, מציגה אומדנים "מנופחים" של מספר האזרחים, שכביכול נהרגו במבצע "עופרת יצוקה", בצד מידע כוזב ופרסומים סלקטיביים ומגמתיים, של מספר נושאי נשק שנהרגו, תוך ניסיון לייחס אופי אזרחי

² מידע רב ומגוון אודות דפוסי הפעולה של חמאס ושאר ארגוני הטרור בעת מבצע "עופרת יצוקה" מקרב אוכלוסייה אזרחית ניתן למצוא באתר האינטרנט של מרכז המידע. דובר צה"ל ציין בהקשר לכך כי צה"ל נקט בפעולות מרחיקות לכת כדי למנוע פגיעה באזרחים ובכלל זה פיזור מיליוני כרוזים, הודעות באמצעות כלי התקשורת פלסטיניים, שיחות טלפון ובצד זאת, נהלי ירי אזהרה, ותדרוך מפקדים ולוחמים לזהירות מקסימאלית באזורים מאוכלסים (26 במרס 2009, אתר דובר צה"ל) בעקבות פרסומים בתקשורת הישראלית על עדויות חיילים במכינה הקדם-צבאית על שם רבין, התקיימה חקירת מצ"ח. החקירה קבעה כי טענות שהועלו ע"י חיילים בדבר פגיעה בחפים מפשע במהלך מבצע "עופרת יצוקה" היו מבוססות על שמועות ועל תיאורים מוגזמים. לנוכח זאת החליט הפרקליט הצבאי הראשי תת-אלוף אביחי מנדלבלט לסגור את תיק החקירה וקבע כי לא נמצאו תימוכין לטענות שהועלו (אתר דובר צה"ל, 30 במרץ).

³ פירוט ראו: "חמאס מסתירה את הפגיעות בפעיליה: בפורום האינטרנט המרכזי של חמאס הוטלה צמורה על פרסום שמות ותמונות של פעילים, אשר נהרגו במבצע "עופרת יצוקה".

לפעילים של כוחות הביטחון⁴ (למרות שפעילים בכוחות הביטחון משרתים גם בגדודי עז אלדין אלקסאם בתפקידים מבצעיים מובהקים).

7. **המספרים האמיתיים של פעילי הטרור, נושאי הנשק והמעורבים בלחימה, "נבלעים" אפוא במספרים הכלליים, שבהם מעומעמת זהותם הטרוריסטית, וההרוגים מוצגים כאזרחים או כשוטרים תמימים ובלתי מזיקים, שנהרגו בכוונה תחילה ע"י צה"ל.** כפועל יוצא נוצר **פער בין הנתונים המוטים שמקורם בחמאס, ושעליהם מסתמכים ארגוני זכויות אדם, לבין ממצאי הבדיקה, שנערכה באגף המודיעין של צה"ל, כפי שפורטו לעיל.**

8. בתום מבצע "עופרת יצוקה" פרסמו הפלסטינים מספר (מוגזם) של 1,330 הרוגים⁵. מספר זה עלה בסוף פברואר ל-1,414 (עפ"י דיווח שמקורו ב"מרכז הפלסטיני לזכויות האדם") ואחר כך ל-1,452 (עפ"י דיווח לתקשורת, שמקורו **בממשל חמאס**⁶). העלייה הרצופה במספר ההרוגים לא נתמכה בדיווחים על מציאת עשרות גופות נוספות או על מותם של עשרות רבות של פצועים.

9. **את הפער בין המספר הראשון שפורסם למספרים האחרים ניתן להסביר ע"י הכללת כאלה שלא נהרגו במניין ההרוגים או ע"י הוספת אלו שנפטרו באופן טבעי⁷.**

⁴ כזכור, מדיניות דומה נקט ארגון חזבאללה במהלך מלחמת לבנון השנייה ולאחריה, כשנמנע מלפרסם שמות פעילים מבצעיים שנהרגו, והעדיף לקבור אותם בחשאי ללא כיסוי תקשורתי כחיזוק למיתוס "הניצחון האלוהי" שחתר ליצור.

⁵ ארגוני זכויות אדם הפועלים ברצועה נרתמו אף הם להצגת נתונים ורשימות שמיות התואמות את הקו ההסברתי של חמאס. בבואם לעשות כן חשפו הדוחות של אותם ארגונים קשיים רבים בהשגת הנתונים והעידו על **תופעה כוללת של העדר רישום שיטתי ומסודר** ועל הצורך להסתמך על עדויות ודיווחים מקריים של משפחות.

⁶ המספר מתבסס על דיווח של **מעאוייה חסנין**, ראש שרותי החירום במיניסטריון הבריאות בממשל חמאס, שמסר לכתבים כי מניין ההרוגים במבצע "עופרת יצוקה" הגיע ל-1,452 (25 בפברואר 2009, מען).

⁷ עפ"י נתוני מרשם האוכלוסין נפטרים מידי חודש ברצועה באופן טבעי כ-415 אנשים בממוצע, ומכאן, שבמהלך מבצע "עופרת יצוקה" נפטרו למעלה מ-300 אזרחים באופן טבעי. ייתכן וחלקם הוכללו כהרוגים כתוצאה מהמבצע, תופעה זאת המוכרת מעימותים קודמים ביזרה הפלסטינית.

נספח

נוסח ההנחיה להסתיר את זהותם ומספרם של פעילי הטרור שנפגעו, שפורסמה בפורום המרכזי של חמאס (PALDF) במהלך מבצע "עופרת יצוקה"

# 1	10-01-2009, 20:41
<p>:::تنبيه هام بخصوص أخبار وصور شهداء المقاومة :::</p> <p>الإخوة الكرام</p> <p>تماشياً مع سياسة فصائل المقاومة المجاهدة في غزة.. نفيدكم بأنه يمنع منعاً باتاً نشر أخبار عن أعداء أو أسماء أو صور أو أي تفاصيل عن شهداء المقاومة وجرحاها ، وذلك حتى انتهاء العدوان الصهيوني بالنصر المبين لنا ولأمتنا بإذن الله تعالى</p> <p>وسيحذف كل ما يمس هذا الموضوع مع تنبيه ناشره فلنكن جميعاً جنوداً للمقاومة .. فإن لم نستطع أن نعينها .. فلا أقل من ألا نعين العدو عليها</p> <p>وإن تركوك في وجه المنايا = فمت في العز لكن لا تسامو وإن سكنت حكومات الدنيا = كفاك الله يا رجل العزائم</p>	<p>صامد مراقب</p> <p>تاريخ الانتساب: 2005 09 الجنس: ذكر مشاركات: 542</p>

הודעה חשובה לגבי מידע וצילומים אודות השהידים של ההתנגדות אחים יקרים

"בהתאם למדיניות הפלגים של ההתנגדות הג'האדית בעזה... אנו מוסרים לכם כי נאסר לחלוטין לפרסם ידיעות על מספרים, שמות או תמונות או כל פרט [אחר] אודות השהידים [במקור: שהדאא'] של ההתנגדות ופצועיה. זאת, עד לסיום התוקפנות הציונית בניצחון ברור לנו ולאומתנו, ברשות אללה, יתעלה. כל [הודעה] שתפר את הכללים הללו תימחק, ואזהרה תישלח למי שהעלה אותה לפורום. הבה נהיה כולנו חיילים של ההתנגדות, ואם לא נוכל לסייע לה, לפחות שלא נסייע לאויב [בלחימה] נגדה".